

เทศน์เช้า วันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๕

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ให้ฟังธรรมนิคหนึ่ง ฟังธรรมหน่อยนะ เพราะอดสำห้มา มันลำบาก เรามาเพื่อบุญกุศล

คนเราเกิดมาตายหนเดียว คนเราเกิดมาแล้วต้องตายหมด ตายหนเดียว เห็นใหม่ แต่หัวใจมันไม่เคยตาย เวลาคนตายมันตายเฉพาะร่างกายต้องตายไป แต่หัวใจมันยังมีอยู่ มันก็ต้องเวียนเกิดเวียนตายไป เราถึงต้องมีบุญกุศลไง เราสร้างบุญกุศลขึ้นมาเพื่อให้ใจเกิด เห็นใหม่

การเกิดและการตายนี้ซ้ำๆ ซากๆ ดูอย่างชีวิตมนุษย์ขึ้นมา การเกิดนี้เป็นแสนยาก พระพุทธเจ้าบอกว่า “การเกิดนี้แสนยาก เหมือนกับเต่าอยู่ในทะเล โผล่หน้าขึ้นมา ถ้าเจอบ่วง ถ้าเข้าไปในบ่วง เหมือนเราเกิดเป็นมนุษย์ชาติหนึ่ง”

มนุษย์สมบัตินี้เป็นสมบัติที่มีคุณค่ามหาศาลมาก เราว่ามนุษย์เมื่อก่อนมี ๑๖ ล้านคน ถ้ามันเกิดยากทำไมเดี๋ยวนี้มี ๖๐ ล้านคน? แล้วคิดว่าจิตดวงหนึ่งเกิดตายได้หนหนึ่ง เกิดตายเกิดตายขึ้นมาได้สภาวะอันเดียวเท่านั้น จิตหนึ่งเดียวเท่านั้น เกิดสภาวะไหนก็เป็นสภาวะนั้น แล้วจิตมันมาจากไหนที่ว่า ๑๖ ล้านคนกลายเป็น ๖๐ ล้านคน?

นี่มันมีหมด ในจิตวิญญาน เห็นใหม่ ในอนุวาทจะมีจิตวิญญานมากไปหมดเลย ในพระไตรปิฎกบอกไว้เลยว่า “จิตนี้อัดแน่นกันไปหมด แล้วเวียนตายเวียนเกิดสภาวะอย่างนี้ จิตที่ไม่มาเกิดมหาศาลเลย”

สิ่งที่ยังไม่มาเกิดนะ ดันกันมาเกิด คือว่าเกิดเป็นสัตว์ เกิดเป็นเลนเป็นไร เห็นใหม่ เกิดได้เหมือนกัน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเคยเกิดเป็นนกแขกเต้า เคยเกิดเป็นนกกระทา เคยเกิดในวิฎฐาน เห็นใหม่ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังเคยเกิด แล้วเราเป็นอะไร เราเป็นมนุษย์ เราก็ต้องเคยเกิด สภาวะการเกิด

จิตนี้ไม่เคยตาย มันเวียนตายเวียนเกิดไป สภาวะเวียนตายเวียนเกิดอันนั้นถึงต้องอาศัยบุญกุศล ถ้ามีบุญกุศล บุญกุศลนี้จะพาให้เกิดดีใจ เกิดในสภาวะที่ดีขึ้น เกิดในสภาวะที่เรามีสภาวะที่ว่าเรามีบุญกุศล ทำอะไรประสบความสำเร็จ ถ้าเราไม่มีบุญกุศล การกระทำของเรามันจะไม่ประสบความสำเร็จ

นี่คือกรรม กรรมคือการกระทำ ถ้าเราทำดีขึ้นมา กรรมดีให้ผล ถ้ากรรมดีให้ผล ผลอันนั้นจะทำให้เรามีบุญกุศลขึ้นมา อันนี้อำนาจวาสนา คือว่าแข่งกันนะ แข่งอำนาจวาสนานี้แข่งกันไม่ได้ เพราะอำนาจวาสนามันเป็นจริตนิสัย บุญบารมีนี่สะสมกันมา

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกพระอานนทนะ ตอนพระพุทธเจ้าจะปรินิพพาน เดินไป เห็นไหม มันมีเกวียนไปข้างหน้า แล้วพระพุทธเจ้าหิวน้ำมาก บอกว่า “อานนท์.. เธอตักน้ำมาให้เราฉันเถิด”

พระอานนท์จะไปตักขึ้นมา น้ำนั้นชุ่มไปหมดเลย พระอานนท์กลับมาบอกว่า “ขอให้ไปฉันข้างหน้าเถิด น้ำใสบริสุทธิ์อยู่ข้างหน้า ขอพระพุทธเจ้าทนไปก่อน”

พระพุทธเจ้าบอก “เราหิวกระหายเหลือเกิน ขอพระอานนท์ไปตัก”

พอจะตักขึ้นมา น้ำตรงนั้นมันใสขึ้นมาหมดเลย เห็นไหม น้ำอันนั้น เกวียนขึ้นไป... สิ่งที่ไม่เคยมี คนที่ทำมันก็ต้องประสบ เห็นไหม พอพระอานนท์เอาบาตรตักน้ำขึ้นมา น้ำตรงเฉพาะที่ตักนั้นใสสะอาด เอามาให้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าฉันก่อน แล้วถามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า “เป็นเพราะเหตุใด? สิ่งที่ไม่เคยมีไม่เคยเป็น มันเป็นขึ้นมาแล้ว เพราะน้ำนั้นชุ่มหมดเลย ทำไมมันใสเพราะอะไร?”

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า “นี่บารมีธรรม สิ่งที่ว่าน้ำชุ่มนั้นเพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเคยเวียนตายเวียนเกิด เคยเกิดเป็นพ่อค้าโคต่าง แล้วเอาโคต่างไปค้าขาย เอาเกวียนไปค้าขาย แล้วโคมันหิวน้ำจะกินน้ำ พระพุทธเจ้าจึงไว้ เพราะเกวียนไปคันหลังนะ น้ำมันชุ่ม...ให้ไปกินข้างหน้า”

นี่กรรมให้ผลอันนี้ เห็นไหม กรรมให้ผลองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่อำนาจวาสนาบารมีที่เคยสร้างบุญกุศลขึ้นมา ประพฤติปฏิบัติมา พุทธภูมิขึ้นมา สะสมมาจนเป็นองค์

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อันนี้เป็นบุญบารมี องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกพระ
อานนทนะ

“บารมีธรรมควรสะสมอย่างยิ่ง เพราะสิ่งที่ไม่เคยมีไม่เคยเป็น น้ำนั้นขุ่นไปหมดเลย แต่มัน
ใสเฉพาะตรงที่ตัก”

นี่อำนาจกรรม กรรม สภาวะกรรมมันเป็นแบบนี้ กรรมการกระทำเป็นแบบนี้ เหนือ
กรรมคือคุณงามความดีนะ ธรรมนี่คือการเหนือกรรม ถ้าเราสร้างสม กรรมการกระทำนี้เราเป็นคน
ทำกรรม กรรมนั้นให้ผลเรา แต่ขณะที่เราจะทำกรรม เราเป็นเจ้าของอำนาจของกรรม

เราจะทำดีทำชั่ว นี่ธรรมอยู่ตรงนี้ ธรรมอยู่ตรงว่าสติสัมปชัญญะ ความเป็นไปของเรา ถ้า
เราทำคุณงามความดี กรรมต้องให้เป็นความดี ถ้าเราทำตามความคิดเห็นของเรา มันทำตามอำนาจ
วาสนาของเรา มันทำตามสภาวะอันนั้นไป เห็นไหม กรรม กิเลสมันอยู่ตรงนั้น

ถ้าธรรมมี สติ สมาธิ ปัญญา ให้เรามีสติสัมปชัญญะขึ้นมา จะทำอะไรทำสิ่งที่ทำดีๆ แต่
กิเลสมันผลักใส สิ่งทีือกิเลสผลักใส ความเห็นของเรา เราเชื่อมั่นความเห็นของเรา สิ่งนี้มันอยู่ใน
หัวใจของเรา มันคืนรนไปประสามัน มันคืนของเราไป เราบังคับสิ่งนี้ไม่ได้ ถ้าเราบังคับสิ่งนี้ไม่ได้
เราถึงต้องพยายามให้ทานก่อน เห็นไหม ให้ทานเพื่อฝึกใจใจ ฝึกใจการให้การสละออกไป

สละสิ่งที่เป็นวัตถุ ถ้าคนเริ่มต้นใหม่ๆ ทำได้แสนยากนะ แต่คนทำทุกวันเช้าๆ มันจะทำสิ่ง
นั้น มันมีความเคยชิน มันทำได้ นั่นสละสิ่งวัตถุออกไป แล้วสละความคิด ความตระหนี่ถี่เหนียว
ในหัวใจออกไป ความสละออกไปมันฝึกใจไปในทางอ้อม ทางอ้อมขึ้นมา มีทานขึ้นมาแล้วมันได้
ฟังธรรม ฟังธรรมคือสิ่งที่ว่าเรื่องของตัวเราเอง นี่มนุษย์เกิดมาต้องตาย การเกิดเป็นมนุษย์นี่แสน
ยาก เป็นสมบัติที่ว่าเป็นสมบัติที่ได้มาแสนยากเลย ได้มาแล้วทำไมมันทุกข์ยากขนาดนี้?

แต่ความทุกข์ยากของเรา เราเห็นสภาวะปัจจุบัน เราก็เกรงว่าทุกข์ยาก แต่ชีวิตของสัตว์เขา
เห็นไหม ในสัตว์ป่า ชีวิตของเขาเขาจะหาอยู่หากินของเขา เขาเอาชีวิตเข้าแลกนะ ถ้าผลอเขาก็ต้อง
ตายทันที เขามา เขาเอาสัตว์นั้นเป็นอาหาร ชีวิตของเขา เขาต้องแลกด้วยชีวิตเลย ด้วยความอึดท้อง
เขาแต่ละมื้อๆ นั่นมันทุกข์ยิ่งกว่าเรา ในชีวิตของสัตว์นี้ทุกข์ยิ่งกว่าเรา

แต่อ่านาจาสนาของสัตว์ สัตว์ก็มีสัตว์เกิดบางสถานะ เห็นไหม สัตว์บางตัวเกิดในสถานะที่ว่าเขามีคนรักมาก มีชีวิตมีความสุขมาก สัตว์ข้างถนนนะ ชีวิตของเขาต้องเร่ร่อนไปตามของเขา นั่นมันเป็นอำนาจของสัตว์ อำนาจวาสนาของเขาเป็นไปแบบนี้

แต่อ่านาจาของคนเรา มันมีอำนาจที่ว่าเรามีปัญญาไง มนุษย์นี้ประเสริฐๆ ตรงนี้ ประเสริฐตรงที่ว่าสามารถทำให้ตัวเองหลุดพ้นได้ มนุษย์นี้เป็นสัตว์ประเสริฐ สัตว์ประเสริฐนี้มีปัญญา ปัญญาจะเกิดขึ้น โลภียปัญญาเป็นการที่ว่าเราใคร่ครวญ เราคิดเรื่องของโลกเขา แต่เราคิดเรื่องของโลกเขา เราถึงมีโอกาสได้ฟังธรรม ฟังธรรมคือเรื่องของเรา

สิ่งต่างๆ ในโลกนี้มีเพราะมีเรา สิ่งที่มีเรา ทุกข์เพราะมีเรา นี่ความเข้าใจของโลก เห็นไหม ทำลายเราก็คือทำลายชีวิตของเราไป มันก็พ้นจากความเป็นไป ความคิดฆ่าตัวตายนะ มันไม่ใช่ตรงนั้น

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก “โลกนี้มีเพราะมีเรา” มีเราเพราะเราต้องฆ่ากิเลส ฆ่าอุปาทานปัญหาของเรา เราก็มียู่ เห็นไหม โลกนี้ก็มียู่ เราก็มียู่ แต่เราไม่มีอำนาจของกิเลสที่มันดึงไป มันขับไสเราไป เราพ้นจากกิเลส อยู่ในธรรมนี้มันมีความสุขอย่างยิ่ง สุขอย่างที่ว่ามีชีวิตอยู่แล้วมีความสุขด้วย กับที่ว่าความคิดของเขา ความคิดของโลภียะ

มันถึงว่าโลภียะว่าทำลายไปหมดแล้วมันจะไม่มีอะไร สิ่งที่ว่าดวงใจไม่มี เห็นไหม มี.. มีเพราะอะไร? มีเพราะใครทำความสงบของใจขึ้นมา สัมมาสมาธิเกิดขึ้น จิตนี้สงบขึ้นมา จะเห็นว่าจิตของเราสงบขึ้นมา มันเป็นความแปลกประหลาดมหัศจรรย์มาก

สมบัติในโลกนี้ สิ่งที่มีนั่นมันมีเพราะความสุขอันนี้ เราสร้างสมขึ้นมาทุกอย่าง เราพยายามชวนชวยทุกอย่าง เพื่อให้สมความปรารถนา เพื่อความสุข เป็นอามิสทั้งหมดเลย จะเกิดความสุขขึ้นมาได้ต้องมีสิ่งที่ว่าให้มีอำนาจเหนือกว่า ให้มีความพอใจถึงมีความสุข แต่ทำความสงบของใจ ใจไม่ต้องการสิ่งใดเลย มันอึดพอในตัวมันเองได้อย่างไร? มันสงบตัวได้อย่างไร? แต่มันทำได้แสนยากเพราะกิเลสมันอยู่ในหัวใจ

ภาวสวะ เรื่องของภพ เรื่องของใจ ใจเป็นที่ตั้ง ใจเป็นสถานะที่ว่ามันขับไสออกไป มันจะไม่เห็นภาวะสิ่งนี้เลย อนุสัย เห็นไหม กิเลสสวะ ภาวสวะ อวิชชาสวะ สิ่งที่เป็นอนุสัยนอนเนื่องอยู่

ในใจ แล้วขับเคลื่อนออกไปทั้งนั้น พลังงานทุกอย่างขับเคลื่อนออกไป พลังงานของใจก็ขับเคลื่อนออกไป สิ่งที่ขับเคลื่อนออกไป ขับเคลื่อนออกไปพร้อมกับกิเลส

ถึงว่าต้องทำความสงบของใจเข้ามาเพื่อให้มันเป็นโลกุตตระ..โลกุตตระ..ธรรมเหนือโลก ใจธรรมจะเหนือโลก ธรรมของผู้ที่มีความสงบของใจ ไม่ใช่ธรรมโลกียะ ธรรมโลกียะคือธรรมของพวกเรา เรามีธรรม เห็นไหม เรามีศรัทธาความเชื่อ กุศลทำให้เกิดอกุศล มีกุศลอยู่ อยากจะไปวัดอยู่ อยากไปทำบุญกุศลอยู่ แต่พอไปแล้วไปเห็นพระทำไม่ตัวอย่างนี้ มันไปเกิดอกุศลขึ้นมา

ในใจของโลกียะมันเป็นอย่างนั้น เป็นกุศล เป็นความคิด เป็นความปรารถนา เป็นความอยากจะทำประพฤติกปฏิบัติ พอประพฤติปฏิบัติไปแล้วเกิดอกุศลขึ้นมา มรรคผลนิพพานไม่มี ความเป็นไปไม่มี อกุศลเกิดขึ้นมาจากบุญกุศล นี่มันเป็นโลกียะ โลกียะนี้มันยังแปรสภาพ มันแปรปรวนได้

ถ้าธรรมเป็นโลกุตตระ โลกุตตระนี้ต้องมีสัมมาสมาธิ ไม่ให้ความคิด กิเลสนี้ออกมาดึงปัญญาเราไป ความคิดของเรากิเลสมันจะขับไล่ไป ถ้ากิเลสมันสงบตัวลง เห็นไหม เพราะสัมมาสมาธิเกิดขึ้น กิเลสสงบตัวลง ความสงบของกิเลสที่มันเกิดขึ้นโดยธรรม ถ้าธรรมเกิดขึ้นมาแล้ว ความเป็นไปของธรรมนะ อำนาจของธรรม

ธรรมคือปัญญาที่ว่าจะแยกแยะสิ่งต่างๆ ในความเกาะเกี่ยว มันคิดในตัวตน คิดในตัวของเรา เราคิดในตัวของเรา ก่อน เราเห็นความเห็นของเรา ก่อน แล้วเราถึงจะให้ค่ากับสิ่งต่างๆ สิ่งนั้นพอใจหรือไม่พอใจ สิ่งที่คุณรักคนปรารถนาก็ไม่เหมือนกัน เพราะจริตนิสัยคนไม่เหมือนกัน ความยึดติดของคนก็ไม่เหมือนกัน รักของสงวนสิ่งใดก็ไม่เหมือนกัน ถ้ารักสิ่งใดมันสงวนสิ่งนั้น มีความผูกพันนั้น อันนั้นจะทำให้เจ็บปวดให้กับใจมาก ถ้าคนมีความที่ว่าผูกพันน้อยก็มีความเจ็บปวดน้อย แล้วคนถ้าไม่มีความผูกพันเลยละ?

สตูปาทิเสสนิพพาน เห็นไหม ใจนี้หลุดพ้นจาก.. พระพุทธเจ้าตรัสรู้แล้ว ถึงเป็นพระพุทธเจ้าแล้วก็มีชีวิตอยู่ แต่ขั้นนั้นเป็นภาวะเฉยๆ สิ่งที่เป็นภาวะสิ่งนั้นมีอยู่ แต่ไม่ผูกพัน ไม่ติดสิ่งใดเลย สิ่งนั้นมีอยู่เรื่อยๆ เงินๆ เข้าไม่ถึงใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสื่อสารธรรมมาได้อย่างไร?

สอนด้วยขันธ เห็นไหม ขันธคือสิ่งที่ว่ามันเป็นไปโดยสมมุติโลก สิ่งนี้ยังมีอยู่ แต่เวลาสิ้นไป อนุภาทิสถนิพพาน ตายไปก็สละเสขส่วนสิ่งนี้ทิ้งไป เสขส่วนคือสิ่งที่ว่าโลกนี้ ขันธ ๕ นี้สืบต่ออยู่กับโลกนี้ สืบต่อกับโลก คุยกับโลกอยู่ เข้าไปในกับโลก สิ่งนี้คือสิ่งนี้มันหลุดออกไป นั่นสิ้นสุดกันที เวลาตายไปแล้วสิ้นสุดกันที แต่กิเลสตายก่อนนะ

ในเรื่องของท่านมีผลอยู่ ๒ คราว คราวหนึ่งคือนางสุชาดาถวายทานอันนั้น องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นเจ้าชายสิทธัตถะฉันอาหารสิ่งนั้นแล้วถึงซึ่งกิเลสนิพพานไป ทานสิ่งนั้นเป็นทานที่ว่ามิบุญกุศลมาก กับอีกคราวหนึ่งนายจุนทะให้ เวลานั้นนายจุนทะถวายทานแล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะปรินิพพาน สั่งพระอานนท์ไว้ว่า

“ต่อไปเราจะติเตียนนายจุนทะ ว่าเพราะฉันอาหารของนายจุนทะแล้วอาหารเป็นพิษ ทำให้พระพุทธเจ้าปรินิพพานไป” ให้พระอานนท์คอยแก้ว่า “ถ้าเขาติเตียนอย่างนั้น บอกอาหารนี้มีผลอยู่ ๒ คราว คราวหนึ่งนางสุชาดาถวายนั้นถึงซึ่งกิเลสนิพพาน อีกคราวหนึ่งคือนายจุนทะนี้ถวายถึงซึ่งขันธนิพพาน”

ขันธคือภาระอันนี้ขาดออกไปจากใจ ขาดออกไปโดยธรรมชาติอยู่แล้ว ของเรามันไม่ขาด เราเกิดดับอยู่ตลอดเวลา แล้วเราผูกพันไป เวลาเราตายไปเราตายไปกับความยึดติด เราตายไปพร้อมกับความผูกพัน แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตายไปพร้อมกับความปล่อยวาง ปล่อยวางตั้งแต่กิเลสขาด พอกิเลสขาดมันขาดไปแล้ว มันคืนอยู่เฉยๆ ถึงที่สุดแล้วก็ปรินิพพานไป หมดสิ้นไป

ทานมีผลมากอยู่ ๒ คราว นี้บุญกุศลเกิดอย่างนั้น เราทำไม่ได้ขนาดนั้น เราก็พยายามหาโอกาสของเรา เราสร้างบุญกุศลของเรา ทานขึ้นมาให้เกิดในหัวใจของเรา แล้วสละออกไปถึงที่สุด แล้วเราจะพ้นจากทุกข์ออกไปได้ เอวัง